

10.9.2018

TyV@eduskunta.fi
Asia: HE 97/2018 vp

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain ja lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi yleisestä tietosuoja-asetuksesta ja henkilötietolain kumoamisesta johtuvat teknisluonteiset ja sisällölliset muutokset yksityisyyden suojasta työelämässä annettuun lakiin. Yksityisyyden suojasta työelämässä annettuun lakiin ehdotetaan myös eräitä muita selventäviä muutoksia. Lisäksi ehdotetaan tehtäväksi rikoslain muutosehdotuksesta johtuva tekninen muutos lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annettuun lakiin.

Esitys säilyttää pääosin nykytilan yksityisyyden suojaa työelämässä koskevan sääntelyn osalta.

Suomen Yrittäjien kanta

Suomen Yrittäjät kannattaa pääosin hallituksen esitystä.

Suomen Yrittäjät esittää, että annetun lain yksityisyyden suojasta työelämässä 4 §:n lisättäisiin lause, jonka mukaan työnantaja voisi kerätä henkilötietoja muualta kuin työntekijältä itseltään ilman työntekijän suostumusta silloin, kun työnantajalla on erityinen syy selvittää työntekijän luotettavuutta. Tällöin pykälä vastaisi sanamuodoltaan tietosuojavaluuttetun pykälää koskevaa vakiintunutta tulkintakäytäntöä; jos työntekijä tai työnhakija ei anna suostumustaan tietojen hankkimiseen muualta tai suostumusta on asian laatu huomioon ottaen mahdotonta pyytää häneltä, olisi työnantajalla oikeus hankkia tietoja suostumuksetta kahdella edellytyksellä. Ensinnäkin tietoja voidaan hankkia vain silloin, kun ne ovat lain tarpeellisuusvaatimuksen mukaisesti välittömästi tarpeellisia työsuhteen kannalta. Toiseksi hankintaan tulisi olla selvä peruste, joka liittyy työntekijän tai työnhakijan luotettavuuden selvittämiseen.

Tietosuojavaluuttettu on katsonut, että jos työnantaja kerää kirjallisella tiedustelupyynnöllä kehityskeskusteluja varten muilta työntekijöiltä kommentteja toisista työntekijöistä ilman työntekijöiden suostumusta, tulee tällaisen tiedon keräämisen täyttää lain 3 §:n välitön tarpeellisuusvaatimus ja käsittelyn perusteena tulisi olla työntekijän luotettavuuden selvittäminen. Käsiteltävien tietojen olisi kuuluttava työnantajan direktio-oikeuden piiriin. Työnantaja voisi täten edellä kuvatulla tavalla kerätä vain työntekijän työtehtäviin liittyviä tietoja, ja muun muassa kehityskeskusteluja varten pyytää kommenttoimaan työhön ja työnteeseen sekä työyhteisöön liittyviä ongelmia.

Erityinen syy voisi olla työnantajan perusteltu epäily esimerkiksi työntekijän velvoitteiden rikkomisesta tai epäasiallisesta toiminnasta, joka voi edellyttää luotettavuuden selvittämistä hankkimalla lisätietoja.

Erityistä luotettavuutta vaativana tehtävänä olisi myös esimerkiksi merkittäviä johtotehtäviä tai tehtäviä, joihin sisältyy välitöntä taloudellista vastuuta työnantajan omaisuudesta.

Pääsääntönä olisi edelleen henkilötietojen kerääminen työntekijältä itseltään.

Suomen Yrittäjät siten esittää, että 4 §:n sanamuotoa tarkennettaisiin vastaamaan vakiintunutta tulkintakäytäntöä, jotta oikeustila olisi mahdollisimman selkeä ja ymmärrettävä. Tämä 4 § selventävä kohta oli työryhmässä esillä, mutta se ei päätynyt mietintöön.

Yksityisyyden suojaa työelämässä koskevan sääntelyn säilyttämisellä voidaan katsoa vähennettävän yleisestä tietosuojasetuksesta työnantajalle koituvaa oikeudellista epävarmuutta ja hallinnollista taakkaa. Yksityiskohmainen erityissääntely selkeyttää oikeustilaa ja vähentää työnantajan toimintaan liittyviä riskejä, kun käsittelyn edellytykset on selkeästi säädetty kansallisessa laissa.

Muilta osin esityksen muutosehdotukset ovat suurelta osin lähinnä teknisluonteisia. Esityksellä ei siten näyttäisi olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia työnantajille tai yrityksille. Mitä tulee mainitun lain 4 §:n, katsonne, että sen muuttamatta jättäminen pitäisi yllä epäselvää oikeustilaa, jota ei voida katsoa kenenkään edun mukaista.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Petri Holopainen
asiantuntija